UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs A Saxo Ferrato In primam Codicis Partem

Bartolus

Lugduni, 1567

Nauiculariis seu naucleris.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96119

Visual Library

b poꝛitur a cōmuni totius ciuitatis.[c] †Sed quando a iudice pro-
c poneretur,deberent eligi duo, ſi reperientur in ciuitate, vt ſ.de
4 fid.inſtr.l.comparationes.⁊ j.de re mil.l.ſemel.lib.xij.alias vnus
d ſufficit,vt in aut.de non ali.aut permu.re.§.quod autem.[d]

ADDITIONES.

a ¶Uel credendum.Adde Fel.in c.ſignificaſti.el ſecundo. de ho-
mic.verſi.non ibi peritoꝛum iudicio.
b ¶Statur dicto vnius.Adde qd not.in apoſtil.ad iſtum tex.in
l.Theopompus.in apoſtil.in verſi.dicto vnius. ff.de do.pꝛeleg.
c ANGEL. ¶Uel ſi eligeretur de partium voluntate.l.arbitro.
ff.qui ſat.cog.⁊ l.Theopompus.ff.de dot.pꝛeleg. Iſtū tex.alleg.
5 Bal.in l.j.j.de veteris numiſmatis poteſta. †Unum tamen no-
tab,circa hoc qꝛ licet regulariter ſtetur, ⁊ fidem faciant tales,ni
hilominus poterit ab ipſoꝛum relatione ſeu ſententia appellari,
vt dixi in d.l.arbitro.in fi,ponendo pꝛacticam illius l.
d ¶Uide Are.in trac.maleſi.ſuper verſi.cicatrix.Adde hic bar.in
l.j.ff.de ſica.in l.j.§.fi.ff.de verbo.oblig.⁊ Bald.in l.directas.ſ.de
teſt.manu.⁊ in pꝛoemio.ff.in pꝛin.in verſi. Item quero nos dici-
mus,⁊c.Uide in c.ſignificaſti.de ho.per Doct. per.Ludo.in d.l.
j.§.fin.de verbo.obli.Et no.ꝙ ſtatur dicto vnius, ſi non ſunt plu
res in ciuitate, vt Bart. in pꝛoemio ff.de quo in c.pꝛopoſuiſti.de
pꝛob.⁊ in d.c.ſignificaſti.

De auri publici perſecutoribus. Rub. LXXII.

LEX VNICA.

2 ☞Exactoꝛes non poſſunt pecuniam exactam in aliam ſpeciem
ſine licentia commutare.

AUri. Hec lex eſt foꝛtis in tex.gl.tamen bene de
clarat,⁊ h.d.Suſceptoꝛibus non licet pe
1 cuniam acceptam ſine licentia in maſſam redigere.
¶†Not.ꝙ licet ſolidus ſoluatur pꝛo libꝛa auri non
2 poteſt ſuſceptoꝛ redigere in maſſam ſine licētia. †Ex
quo habes ꝙ iſti exactoꝛes publici,ſi exigunt pecuniam,nō poſ-
ſunt eā redigere in floꝛenos,vel floꝛenos in pecuniā ſine licentia.
Et ſic omne lucrum quod perciperetur deberet eſſe publicum.
Et ſic qui tale lucrū retinet,contra conſcientiam retinet,⁊fiſcus
poteſt repetere,quod eſt no.pꝛo iſtis exactionibus publicis.

De his,que ex publica collatione. Rubr. LXXIII.

LEX I.

NUllus. Pecuniam publicam non poteſt quis ac
cipere mutuo vel alio titulo , vel in ſuam
vtilitatem aliter conuertere.h.d.totus titulus.

LEX III.

SCiant. Suſceptum per iudicem non poteſt in aliā
vtilitatem transferri.h.d. No.iſtam l. con-
tra conſeruatoꝛes monete,qui pecuniam communis de-
putatam ad ſolutionem ſalarioꝛum doctoꝛum ſuo arbitrio con-
uertunt in alios vſus,puta ſoluendo ſtipendarijs.

ADDITIO.

¶Ideo dicit Bar.in l.iubemus.ſ.de erog.mil.an ꝙ theſaurari⁹
negligēs ſoluere ſalariatis , tenetur ad intereſſe eoꝛum , quod no.

De auro coronario Rub. LXXIIII.

LEX VNICA.

ADcollationem. In tex.ibi,abſque cō
ſuetudine. Nota ex
illo tex.arg.contra foꝛenſes,quia licet non poſſint co-
gi de iure ad munera perſonalia,vt l.reſcripto.in fi.de
a mu.⁊ ho.tamen ſi de conſuetudine antiqua[a] obſeruatum eſt ꝙ co
gantur,habet locum iſta pena,vt l.quoties.ff.de verb.obli.⁊ tunc
perſonalia munera eis indici poterunt, ⁊ ideo poterit indici ei o-
nus cudodie. Hoc etiam facit contra ſcholares, qui licet ad one-
ra perſonalia cogi non poſſunt.l.j.de pꝛofeſſo , ⁊ medi.tamen ſi de
conſue.eis imponuntur,poterūt cogi,per hāc l. ADDITIO

a ¶Antiqua.Uide que dixi ſ.in l.j.de muli. ⁊ in quo loco. verſic.
item fallit in ciuitatibus.

De irenarchis. Rubr. LXXV.

LEX VNICA.

IRenarche. Sindicos ad denunciandum
maleficia,ſeu milites ad capiē
dum malefactoꝛes conſilium ciuitatis debet pꝛepone
re,non iudex ſolus,ſiue Poteſtas ciuitatis,ſiue alius
rectoꝛ.De iſtis dixi in l.diuus.ff.de cuſto.reo.h.d.

ADDITIO.

¶De iſtis ſyndicis etiam habes,in l.ea quidem.de accu.⁊ in l.ab
executoꝛe.ff.ad Turpil.⁊ adde quod tales ſyndici debent iurare
ſe fideliter exercituros officium,vt not.Ang.in l.ſi vacantia de bo
nis vacantibus.in pꝛimo not.Alex.

De argenti pretio,quod theſauris infertur. Rubr. LXXVI.

LEX VNICA.

a IUbemus.[a] Pꝛo libꝛa argenti poſſunt ſol-
1 ui quinque aurei.h.d. †Not.ꝙ
poteſt ſolui pꝛo argento aurum,⁊ econuerſo.De quo
plene dixi ff.de ſolutio.l.Paulus.

ADDITIO.

a ALEX. ¶Licet non poſſit ſolui inuito creditoꝛe alia ſpecies
pecunie,vt l.Paulus.de ſolutio.tamen hoc fallit in tributo,vt di
xit Lud.in l.diuoꝛtio.§.ob donationes.ff.ſol.mat.Alex.

BARTOLVS
Ad Vndecimum Lib. Cod.

De nauiculariis,ſeu naucleris publicis tranſportantibus
publicas ſpecies,&c. Rubr. I.

4 ☞Negotiatoꝛes non dicuntur artifices.
¶De pꝛima parte rub.ſ.de luſtrarijs,⁊c.nihil habem⁹ in nigro.
Simile eſt ſ.quib⁹ mune.excuſant̃ hi,qui poſt imple.mili. ⁊ ſ.ad
Treb.in rub.De ſcđa parte rub.ſ.de naui.tractat hic tit.⁊ gl.cō
1 tinuat ad pꝛecedētia duob.mod. vt patet in ea. ¶Quero quare
in rub.dicatur naui.ſeu nau.dicit qd hec dictio nauicularij,ſumi
tur trib.mod. ¶Pꝛimo pꝛo faciētibus naues. ¶Scđo pꝛo his
qui maioꝛē par.ſue ſubſtātie poſuerūt in mercātia nauiū. ¶Ter
tio pꝛo his qui ducūt naues. Ne ergo in rub.poſſit eſſe dubitatio,
2 ponit de naucleris,⁊ intelligit ſolū de ducētibus naues. ¶†Na-
a tura enim dictionis ſiue,[a] eſt pꝛopꝛie,vt licet vba disiungat,ſen-
ſum tñ cōiungit,vt duo ꝑ eodē ponātur,vt ibi Alex.ſiue Paris,
vt no.in ſimili in l.ij.ſ.de i lit.iurā.licet aliter ponat̃ in l.ſi qs ita.
3 ff.de aur.⁊ arg.leg.⁊ ibi dixi. ¶†Quero iuxta rub.ſtatutū eſt hic
qd cādelarij gaudeāt certa immunitate. ¶Quero modo qui in-
telligantur candelarij.Ex hac glo.videtur ꝙ tam illi qui faciunt
candelas,quam illi qui vendunt,quam illi qui nō faciunt neq; vē
dunt,ſed maioꝛem partem foꝛtunarū ſuarū poſuerūt in illa mer-
cantia.a ſimili,ſicut in hac gl.de nauicu.dicit̃.Similem gl.habes
in l.ſemper.§.negociatoꝛes.ff.de iur.immu.⁊ fuit ſumpta de ſum-
ma Azo.ſuper hoc tit.facta ad q.dico ꝙ pꝛopꝛie loquēdo ſolū il-
b le qui hꝫ notitiā faciendi illam artē de candelis, compꝛehendit̃.[b]
Et dicitur candelarius pꝛopꝛie,qꝛ illud dicit̃ nomē artificij,vt l.
4 legatis ſeruis.§.ſi ex officio.ff.de leg.iij. ¶Negociatoꝛes vero nō
pꝛopꝛie dicunt̃ artifices,qꝛ de iure gentiū quilibet ſcit emere,⁊ vē
dere,lꝫ vnus cautius quam alius.Et appellant̃ negociatoꝛes ex
frequentia,vt d.l.legatis.in pꝛinc.niſi conſuetudo regionis aliud
inducat,⁊ ideo iſti appellabunt̃ potius mercatoꝛes candelarum
quā cādelarij.Et ideo in d.l.negociatoꝛes.iſti mercatoꝛes nauiū
c non appellant̃ nauicularij,ſed potius negociatoꝛes,⁊ tene mēti.[c]

ADDITIONES.

a ¶Siue.De qua dictione vide vt Fel.copioſe.⁊ no.in l.inter cete
ras.circa pꝛin.ver.circa materiam.ſ.de reſcrip.
b ALEX. ¶Uide gl.in l.j.§.j.⁊ ibi Ang.⁊ Pau.de ca.ff.de trib.
⁊ ꝙ no.Bar.in l.legatum.de leg.iij.⁊ Bar.in pꝛoe.ffoꝛū.⁊ Bal.in
rub.ſ.de conſti.pecu.⁊ Ang.in l.cū interdum.ff.de inſtito.Et ſic
no.ꝙ facientes artem per ſubſtitutū gaudent pꝛiuilegio immuni
tatis,ſm Bar.ſed Lud.in no.xlvij.in litera p.alleg.tex.a nemine
ponderatum in contrarium in l.fi.circa pꝛin.de excu.tut.
c ALEX. ¶Uide ad hoc que dixi in l.legatis.in pꝛin.de le.iij.qui
bus adde Bar.in l.mariti.in pꝛin.ff.de adul.⁊ Bal.in pꝛoe.ff.in
pꝛin.in ver.Item fallit in mercatoꝛe.Unum videt̃ dicere ꝙ ille di-
catur mercatoꝛ,qui ſolam vnam negociationē facit,⁊ idem in ar-
tifice.Idē voluit Bal.in rub.ſ.de conſti.pec.in fi.vbi videbitur
qui ſub dubio foꝛte videtur tenere ꝙ hoc caſu ita demū ſit merca
toꝛ,ſi pꝛofeſſus eſt matriculam.adde Bal.in trac.de conſti.in fin.

LEX I.

1 ☞Species violentiarum ſunt ſcilicet,cum armis,⁊ ſine armis,
cum authoꝛitate,vel ſine.
2 Nauicularij poꝛtantes res publicas,non poſſunt in loco detine-
ri,tam ratione delicti quam debiti.
3 Litere que dantur alicui,pꝛobant eius commiſſionem.
4 Poꝛtans res emptas a republica,non habet immunitatem.
5 Concuſſio dicit̃,ſi officialis infert metū,vt extoꝛqueat pecunias.
6 Poꝛtantes res pꝛincipis non ſoluunt pedagium.

Nullam

NUllam. Nauicularij ſeu naucleri portantes res publicas habẽt plenã ſecuritatẽ
1 in eũdo, ⁊ redeũdo. h. d. ¶ † Primo quero quid vult dicere nullã vim. Reſpõ. ſignũ vniuerſale requirit ad
minus tria, vt l. in re mãdata. ſ. mand. ¶ Vult ergo dicere, nullã
vim ſcilicet cũ armis vel ſine armis, cũ authoritate, vel ſine. Iſte
enim ſpecies violentiarũ ſunt, vt l. iij. in prin. ⁊ §. j. ff. qđ me. cau. ⁊
hoc quantũ ad propoſitum, licet aliã diſtin. faciat glo. in l. extat.
2 ff. quod met. cau. † Et per hoc dico qđ iſti nauicularij nõ poſſunt
detineri ratione debiti ſiue delicti alias cõmiſſi in loco condemna
tionis de his facta, vel repreſaliarum. Pro hoc facit tex. iſte in fi.
ibi, omni ſecuritate, ⁊c. facit ff. de iud. l. ij. §. legatis. Quero quid
vult dicere delegatas ſpecies annotarias trãſferentes. ⁊c. Rñ. gl.
loquiť de his, quibus ſpecies ſunt delegate, id eſt, cõmiſſe vt trãſ
ferant a Comitibus horreorũ, id eſt, officialibus, qui preſunt hor
reis publicis. Idẽ intelligo ſi cõmittať eis ab eo, qui preeſt reb.
3 principis, vt ff. de leg. l. pnceps. ¶ † Quero qualiter, cũ ſint in iti
nere, probabũt iſtas ſpecies eſſe ſibi cõmiſſas portãdas. Reſpõ.
per literas ſibi datas, ar. ſ. de decur. l. ſi qs decur. ⁊ l. ſi qua p calũ
4 niã. ſ. de epi. ⁊ cler. ff. de pub. l. ſi publicanus. §. j. ¶ † Quero qđ
ſi aliquis portabat res quas emit a Republica nõ ex delegatiõe
officialis publici. Rñ. non habet hãc immunitatẽ. vt l. licitatio. §.
5 fi. ff. de publica ¶ † Quero qđ vult dicere text. ibi nec concuſſio
nes perpeti. Reſpon. cõcuſſio dicitur qñ officialis infert metum,
vt propter hoc extorqueat pecunias, vt l. j. ff. de concu. prohibet
ergo iſtos nauicularios hoc pati. ¶ Quero quid adijcit id, qđ ſe
quitur, nec ad aliud genꝰ incõmodi. Reſpõ. vult dicere ꝙ autho
ritate, lege vt occaſione gabelle vel pedagij, ſeu vectigalis nihil ab
6 cis accipiebať, vt d. l. licitatio. §. res exercitui. ⁊ §. ſeq. † Illi ergo,
7 qui portãt res Principis, nõ debẽt ſoluere pedagiũ. † Sed que
ro, hic loquiť in pedagijs que accipiũtur quãdo res exportantur,
quid ſi in ciuitate eſt gabella contractuũ, an contractus celebrati
a fiſco, vel a pncipe ſint immunes ab iſta gabella, poſito ꝙ gabel
a la ſit licita: arg. ꝙ no. ſ. ad l. Fal. l. j. §. municipium. ⁊ qđ ibi not.[a]
8 Sequiť in tex. veniẽtes ac remeantes. † Not. hic. arg. qđ ſi alicui
b eſt data ſecuritas veniendi, dicitur eſſe data ſecuritas redeundi.[b]
Poſſet dici, immo facit contra, qꝛ non expreſſiſſet in eundo, ⁊ re
deundo, niſi neceſſe fuiſſet. Dico tamẽ contrariũ, vt ſ. nõ enim ve
nit ſecure, qui nõ poteſt redire, vt l. ſciẽdũ. ff. de leg. ⁊ ad Trebel.
l. de etate. ⁊ ff. de ſepul. viol. l. vtimur. ⁊ ibi dixi. ⁊ plene. ff. ad leg.
Iul. maieſt. l. j. in prin. vbi ille, qui frãgit iſtas ſecuritates. teneť l.
Iul. maieſt. Oppo. ad fin. ⁊ videtur qđ puniatur acrius, vt l. iij. j.
eod. Solu. dicit gloſſ. hic in pena applicanda fiſco, ibi parti. Con
tra hoc oppo. qꝛ quantum ad fiſcum eſt maior pena, quia incidit
in penam leſe maieſt. vt l. j. in prin. ff. ad leg. Iul. maieſta. Solũ. Si
ibi intentaretur condictio ex illa l. haberet locum illa pena. ſi ex
iſta lege, haberet locum iſta pena, vt l. quoties. ff. de act. ⁊ oblig.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Adde ꝙ dicitur de fiſco, an teneatur ſoluere gabellã
in d. l. licitatio. §. fiſcus. ⁊ Bal. in l. emptor. ff. de here. vel act. vẽdi.
b ¶ Redeũdi. Adde Fel. in c. fi. de treug. ⁊ pac. ⁊ cap. ego ſemp. de
iureiur. ⁊ quod dixi in apoſt. in d. c. fi.
c ¶ L. Iul. maieſt. Adde Bul. de Cug. in tracta. de ſecu. ad fin.
d ALEX. ¶ Adde Bart. in l. fi. de digni. j. lib. xij. vbi eſt caſus in
contrariũ. ſed eſt ſpeciale ſecundũ bar. ibi. de hoc vide doc. in c. fi.
de treug. ⁊ pac. vbi tenet ꝙ ſic, per illũ tex. in c. magne. de voto. in
l. ſi cui in prouincia. §. tãdiu. ff. ex quib. cau. maio. ⁊ c. errori. de iu
reiur. ⁊ c. ſtatutũ. §. pen. de reſcri. in vj. ⁊ voluit Ang. in l. vtimur.
bic alleg. ⁊ in l. j. in prin. ff. ad leg. Iul. maieſt. Cõtrariũ tenuit Do
mini. in c. diſciplina. xv. diſtin. vbi dicit ꝙ iura loquũtur p verbũ
eundi, ⁊ redeũdi ſimul, vt in d. c. ſtatutũ. §. pen. ⁊ in d. c. ego N. Vn
de, dicit ipſe, ſi verũ eſſet ꝙ verbũ eundi, cõprehenderet verbũ re
deundi, fruſtra in l. vel ſtatuto poneretur. Igiť vbi tñ ſequuntur
primã opi. tanquã veriorẽ. Nec ob. ꝙ dixit Do. in d. c. diſciplina.
qꝛ illa verba ponũtur ad maiorẽ declaratio. ſm eũ in d. §. pẽ. Pro
hoc facit ꝙ dixit Bar. in l. j. ff. de acq. re. do. in §. fi. ꝙ refert ⁊ ſequi
tur Arch. in c. minor. xvij. q. iiij. Adde ꝙ ſaluus cõductꝰ etiã ad
aſſociãtes extẽditur. Ita voluit bal. in l. adminiſtrãtes. §. j. de ex
cu. tu. ⁊ in cõſi. incip. ſaluus cõductus fuit cõceſſus. ꝙ habens ſal
uum conductũ põt illuc mittere pro ſe ſuã vxorẽ vel aliũ de fami
lia, ad quẽ extẽditur ſaluus cõductus. Idẽ Ang. ꝙ cõceſſum pro
ſe, ⁊ ſocijs extenditur etiã ad Iudeos, etiã ſocios, qꝛ ſocietas põt
contrahi cũ Iudeis. l. quicunq;. ſ. de iud. Ita dixit in d. l. vtimur.
⁊ in d. l. j. ad leg. Iul. maieſt. vbi dicit ꝙ hoc nõ haberet locum in
Sarracenis. Itẽ adde ꝙ ſaluus cõductus extẽditur ad pterita
delicta nõ aũt ad futura. Gl. in c. noli exiſtimare. xxiij. q. j. ⁊ Ang.
in l. j. §. j. ff. de dol. de quo vide per Ro. in l. iij. §. ſi quis ſeruũ. ff. de
acqui. poſ. ⁊ Aret. in maleficijs. in verbo, fama publica. in verſi. v.
queritur. cõmittens ponit. vbi ⁊ quando habens ſaluũ cõductũ
capi poſſit, iudex an poſſit cõcedere accuſato fidãtiã, vt veniat ad
ſe excuſandum, vel ſe informãdum. ſ. curiam vide per Imol. ⁊ doc.
in l. is qui reus. ff. de pub. iud. ꝙ ibidem no. Facit in l. cum indul
gentia. de ſent. paſ. adde ſcripta in l. fi. de ſent. paſſ.

LEX II.

2 ☞ Adminiſtratoris ſacramento ſtatur in expenſis minutis.

COmperimus. Species, que portãde ſuſci
piũtur, debẽt intra annuz
portari, ⁊ a quo ſuſcepte fuerint, apoche de ſoluto repor
tari. Primo ponit vnũ inconueniens, ꝙ dedit cauſam legis con
dende. Secũdo circa illud dat remediũ. Secũda ibi, ideoque. Ex
1 hac lege not. † modũ cõficiendi rationes ab iſtis officialibus, qui
multa recipiunt, ⁊ multa transferunt ad alios. debẽt enim ea, que
receperunt, ſcribere a quo receperũt nominatim, ⁊ ex qua cauſa,
vt ſ. de exac. trib. l. apparitores. Itẽ debent ſcribere cui dederũt
nominatim. ſ. de ſuſcep. ⁊ arca. l. neminẽ. Debẽt etiã ponere diez
receptionis, vt hic Si enim iſta ſing. nõ ſcripſerunt, non videtur
ratio reddi, qꝛ nõ põt ille, cui ratio redditur, eã intelligere, nec cõ
prehendere ſi aliquid machinationis in ea habitũ ſit, vt dicit tex.
in d. l. neminem. Ratio enim que non põt intelligi, nõ videtur red
2 di, vt l. argentarius. §. edi. ff. de eden. † Et hoc verũ niſi in expẽſis
valde minimis, in quibus ſtatur ſacramento adminiſtratoris, vt
l. ſcimus. §. in cõputatione. ſ. de iure deliberãd. ⁊ de dona. l. ſi quis
pro redẽptione, ⁊ ff. ſi cui plus quã per legẽ Falc. l. diuus. Et ad
uerte, qꝛ de his rebꝰ quas officialis dat alteri trãſferẽdas, debet
aſſignare literas de recepto, ſi ei fuerint preſentate, vt hac l. alias
non teneť, ſed habebitur regreſſus cõtra eũ, cui date fuerint res
portande, vt hic, ei enim iniungitur hec neceſſitas. Qđ intellige
quando officiali danti non põt imputari culpa, ꝙ minus idonee
perſone comiſit, vt l. eũ qui. in fi. ⁊ l. argentum. ff. comino. tenẽtur
enim iſti officiales de dolo lata ⁊ leui culpa ff. de admi. re. ad ciu.
perti. l. magiſtratus. Querit an officiales, qui recipiũt, teneantur
dare apocham de recepto. Gl. dicit ꝙ ſic, ⁊ bene. Hic nõ ſunt alia.

LEX III.

AB his. Qui cõtra nauicularios fecerit rapinam,
tenetur in quadruplũ. h. d. Querit gl. qua
actione. Reſpond. ꝙ actione vi bonorum rap. Vel. dic
condictione ex l. iſta, que concurrit cum illa. ¶ † Quero, an in
quadruplo inſit ſimplũ. Gl. tenet ꝙ ſic, ⁊ bene. Nã in dubio vbi
cunq; lex vel ſtatutum imponit penam dupli, vel quadrupli ſim
plum continetur l. hoc edicto. in fi. ff. de pub.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ De hoc vide Bar. in l. j. ſ. de pe. fiſca. ⁊ ibi not. ⁊ adde
Bar. in l. ſanctio legum. ff. de pe. ⁊ in l. hoc edi. in fi. de pub.

LEX IIII.

CUm nauarcorum. Quando[a] id ꝙ per
perſonas certe re
gionis debet expediri, ⁊ non poteſt, debet per homines
circunſtantes expẽſis publicis explicari. h. d. Ad euidentiã ſcias
ꝙ populus Romanus habebat in ciuitate Alexandrina q̃ erat
in Oriente horreos publicos, in quibus erant frumẽta, ⁊ ſpecies
multe que debebant portari Romam p nauicularios Orienta
les intra certum tempus ſub certa pena. Contingit quodã tpe ꝙ
caſu iſtis deficiebant naues, ⁊ homines qui portarẽt, vñ illi de re
gione, qui portare debebant, circunuenerũt inſulas circunſtan
tes, vt inuenirent naues, ⁊ naucleros. Prefectus regionis illius
cõſpexit, ꝙ illi nõ poterãt inuenire naues, vt venirẽt ĩ termino,
⁊ ſic nauigiũ nõ fieret, ⁊ illi ĩ penã inciderẽt, propter ꝙ coaduna
uit eos qui preerant prouincijs circunſtãtibus, ⁊ naucleros alia
rum prouinciarũ, ⁊ his cõſtituit certam mercedem, ⁊ fecit frumẽ
ta, ⁊ alias ſpecies portare Romã, ꝙ fuit relatũ principi, qui hoc
cõmendat, ⁊ dicit bñ factũ eſſe, ⁊ fieri potuiſſe, ⁊ hoc dicit, cetus,
ideſt, collegiũ inopia, ideſt, ppter inopiam, inueſtigãde, ideſt, inue
1 niende. claſſis, ideſt nauigij. ¶ † No. diligenter ꝙ qñ id, qđ p ho
mines certe regionis debet expediri, ſi non põt, debet expediri p
alios. ¶ Item not. ꝙ hoc ſit expenſis publicis, non eorũ qui hoc
facere debebant, qđ intelligo ſi illis nulla culpa poteſt imputari,
alias ſecus, vt ff. ad legem Rhod. de Iac. l. ſi vehenda. §. j. facit. j.
de naufr. ⁊ quod ibi no. in fi. Tertio no. quod hec tranſmutatio,
ſcilicet qđ portetur per alios ſit per rectorẽ illius loci, vt hic nec
hoc ſit libere, ſed cauſa cognita, ſi neceſſitatem viderit imminere.
ſic. ff. de vſufru. leg. l. legatum. ⁊ de adminiſtratio. rerum ad ciui. p
2 ti. l. legatum. ¶ † Et iſtud facit ad queſtionẽ que pridie hic erat,
ſtatutum eſt ꝙ priores non poſſunt prouidere cõtra ordinamen
ta facta per adunantiam generalem. ¶ Itẽ per adunantiã erat
datus certus modus in eligendo poteſtatibus, ⁊ compertũ fuit
ꝙ ſi ille ordo ſeruaretur, ciuitas iſta remaneret ſine rectore, con
ſuluimus ꝙ hoc caſu emergente priores poſſint prouidere, nec di
cerentur facere contra ordinationẽ adunantie generalis, vt hic, ⁊

3 l.legatum.ff.de vſuf.leg.¶†Ultimo not.quod pro neceſſitate pu
blica imminente poteſt rector ciuitatis iuſta cauſa cōſtituere mi
a nimum ſalarium,⁊ ſic preconium[a] valet quod quicunque ceperit
talem malefactorem,⁊ preſentauerit,habet a communi tantū, ⁊
hanc legem ad hoc allegat Gul.in l.j.ff.de iuſti.⁊ iur.⁊ ibi vide.

ADDITIO.

a ALEX.¶Preconium quicunque ceperit malefactorem, ⁊ pre-
ſentauerit, habeat puta centum a communi, an valeat? contra-
rium tenuit Bart.in l.ſi libertini.in fi.ff.ad leg. Flauiam de pla-
giarijs. vbi dicit quod non valet tale ſtatutum, quia eſt contra
bonos mores,niſi eſſet hoſtis ciuitatis,vt l.non omnes.§. fi.⁊ ibi
vide.ff.de re milita.per Bart.in l.j.in prin.ff.de iuſti.⁊ iur.in ꝟſic.
item inducitur ad queſtio.per Bald.in l.pen.ꝫ.cōminationes vel
epiſtolas.⁊ Ang. in l.intereſſe.de acqui.poſ.⁊ in l.j.in prin. quod
quiſque iuris. ⁊ Bartol. ⁊ Bald.in d.l.j.de iuſti. ⁊ iure.bene fa-
cit quod not.Bar.in l.j.poſt Gul.de Cug.ff.ad l.Rho.de iact.⁊
adde Bald. in c.domino guerram. hic finitur lex, ⁊ incipiunt
conſuet. vbi dixit quod expenſa facta in capiendo bannitum fi-
ſcus tenetur reſtituere per d.l.j.de iuſti.⁊ iure.

LEX V.

2 ☞Ambaſiatores, qui vadunt per viam tranſuerſam, ⁊ non re-
ctam, vt diu ſtent in ambaſiata pro illo tempore ſalarium conſe-
qui non poſſunt.

Ui fiſcales. Qui per rectam viam nō vadit
⁊ ſpecies publicas diſtrahit,pe
na capitali punitur. h.d.[a]†Not.arg.immo quaſi eſt ca-
1 ſus, quod ſi quis reperiatur cum ſalma frumenti, vel cum alijs
rebus vetitis portare extra territorium in aliqua via non recta,
b ⁊ non conſueta, eſt ſuſpectus[b] quod eas velit exportare cōtra de-
cretum.Facit infra de cur.pub.l.ſi quis per publicum.ff.ad leg.
Corn.de fal.l.eos.in fin. ſecundum vnam lect. ⁊ hoc modo poteſt
practicari.ff. de ſer.fugiti. l.ſi fugitiui. vbi dicitur qđ ſi fugitiuus
deprehendatur, ⁊c. Quomodo enim poterit probari quod ha-
buerit animum tranſeundi, cum fuerit captus in actu tranſeun
di? Reſpondeo,ex qualitate loci vbi captus eſt, vel inuentus eſt,
2 ⁊ dic vt ibi.¶†Item facit hec lect.contra ambaſiatores,qui ad
hoc, vt habeant minus ſalarium,⁊ maiori tēpore ſtent in amba-
ſiata,vadunt per viam tranſuerſam,⁊ non rectam,quod ſalarium
c conſequi non poſſint pro illo tempore.[c]

ADDITIONES.

a ALEX.¶Adde Jac.But.⁊ Bal.in l.ſi quis non dicam rape-
re.C.de epiſc.⁊ cler.adde bald.in l.ſi fugiti.⁊ per Bart. in l.cum
proponas.de nau.feno.⁊ que ibi doct.optime facit l.cotem.§. do-
minus.⁊ l.Ceſar.de publi.Alex. Quid ſi portat arma contra de-
cretum,non tamen per officialem fuit repertus,an incidat in pe-
nam ſtatuti? vide Ang.⁊ Imo.in l.iij.§.Nerati⁹.ff.de acqui.poſ.
per Are.in tractatu maleficiorum.in verbo.ma.Bart.in l.j.de li-
toribus,⁊ itiner.pub.lib.xij. dat cautelam quod timens accuſari
notificet officiali ad quem locum vadit, vt non preſumatur con-
tra decretum ire.vide Bart. in l.cetera.§.ſi quis ad opus.de leg.
j.Idem voluit Bald.in l.ſi fugitiui.de ſeruis fugitiui.⁊ Jac.butr.
⁊ Bald.in l.ſi quis non dicam rapere.ꝫ.de epiſcop.⁊ cleri.
b ¶Suſpectus.Adde Sal.in l.iij.C.de nau.feno.⁊ Joan.And.in
addi.ad Spec.in tit.de conſtitu.§.j.verſic. pone ergo.in addit. ⁊
quod ad materiam hanc habetur per Alb.de Roſa.in tracta.ſta
tutorum.ij.parte.iiij.q.⁊ per Alex.in l.qui Rome.§.Callimach⁹.
de verb.obli.ſed quid de portāte extra territorium aliquas mer-
ces prohibitas,⁊ aliquas non prohibitas,an perdat omnes, ſci-
licet prohibitas,⁊ non prohibitas. Dic quod ſolum prohibitas
niſi ſtatutum eſſet in contrarium,vt per Felyn. in c.ſignificauit.
de iud.ad fin.vbi etiam nonnulla alia ad materiam.
c ALEX.¶Idem tenuit Bartol. in l. pen.ff. de itinere actuque
priuato.⁊ in l.non ſolum.§.diuus.ff.de excu.tut.⁊ in l.j.§.fin. ff.ſi
quis cau.⁊ in l j.in prin.ff.de his qui deie. vel effu. vtrum debea-
tur ſalarium pro via noua longiori.

LEX VI.

Iudices. Hec lex legitur duo.modis, ſi iudices
patiūtur tempore recte nauigationis
naucleros in ſuo territorio commorari,puniuntur ipſi,⁊
municipales, h.d. ſecundum vnum intellectum, vel ſecundum a-
lium intelligitur ex iudicibus,qui patiuntur naucleros detineri.
⁊ ſecundum hoc exponitur ibi morari,id eſt,detineri.ſecundum
1 And.de baru.†No.quod propter delictum iudicis puniuntur
omnes ciues ciuitatis.Et facit quod propter negatam iuſtitiam
a a iudice poſſint concedi repreſalie[a] contra omnes ciues, de quo
plene dixi in lib.de repreſal.in v.q.prin.

ADDITIO.

a ¶Repreſalie.Et an quando,⁊ in quibus cōcedi poſſunt, ⁊ que
requirantur ad eas concedendas, ⁊ an ſi iuſte concedantur, im-
petrans teneatur,vide Fel.in c.Rodulphus. de reſcrip.⁊ remiſ-
ſiones quas ibi poſui in apoſt.

De prædiis & omnibus rebus nauiculario. Rub. II.

1 ☞Bona nauiculariorum quibus oneribus ſubiaceant.
¶Continuatio patet,querit gl. de quib⁹ nauicularijs loquitur.
1 Rñ.de portātibus ſpecies publicas,vt ꝫ.tit.j.in rub.¶†Querit
gl.cui oneri erant ſubiecte res nauiculariorum,nec declarat.Rñ
nauicularij tenebantur portare merces publicas ſecundum for-
mam l. cum nauarchorum.ꝫ.tit.j. Itē ſi aliquid perdebatur cul-
pa alicuius nauicularij debebat emendari ab omnibus nauicu-
larijs,vt j.de nauf.l.fi.Pro hoc erant obligate oēs res nauicula
riorum,⁊ pro rata eſtimationis ſuarum rerum quiſque contri-
buere debebat,vt in l.ij.in fi.⁊ l.fi.j.eo.ideo ponitur hic iſta rub.

LEX I.

Domum. Etiam ad domūm principis res naui-
culariorū tranſeunt cū onere ſuo.h.d.

LEX II.

In his. Pro rata rei que peruenit ad aliquem de
bonis nauicula.debet onus ſuſtinere,nec
patrimoniorum vel perſona vlterius aggrauatur. Item
inſpicitur quatenus erat tempore quo ad eum peruenit,non aug
mentum poſtea accedens.h.d.iſte tit.Fas id eſt,licētia,ſeu facul-
tas publica emendi,⁊ vendendi prohibet intercipere,id eſt,caſ-
ſare.ſeu annullare contractum,⁊ ſic contractus remanet firmus.
Domus.Pro euidētia huius verbi debetis ſcire nā,vt quotidie
obſeruamus,ſi ſunt domus,in quibus ſoluitur pēſio, imponitur
eis onus pro quātitate pēſionis,ſi erat domus,ex qua nulla per-
cipiebatur pēſio,imponitur ei onus aliter ſecundū eſtimatio.eo-
rum qui adhuc impoſiti erāt,ſic fiebat in domibus nauiculario-
rum.Hoc premiſſo dicitur hic qđ ſi ille,qui emit domū nauicula-
rij eam auxerit ita qđ percipiatur maior penſio, vel eam auxerit
alio ſumptu ad decorē,⁊ ad pompā, vt ſi fecerit turrim, non ta-
men augetur penſio,qđ ille emptor nō teneatur niſi ſecundū vete
rem penſionē ⁊ habito reſpectu ad veterē qualitatem, non ad il-
1 lud qđ ipſe iniunxit.h.d.†Ex prin.huius l.not.argu.quod ſtatu-
tum non poſſet prohibere cōtractum empt.⁊ vend.cum dicat qđ
licētia publica,que eſt de iuregentium emendi,⁊ vendendi, impe-
diat annullare contractū. In contrarium eſt tex.ꝫ. de contrahen.
empt.l.dudū.⁊ l.ſi in emptione.§.j.ff. de contrahē.emp. ibi mores
ciuitatū,⁊c. Nō obſt.hic tex.q2 Imperator vult dicere quod il-
la publica facultas fuit cauſa impulſiua nō annullādi cōtractū,
non tamen negat,quando poſſit ſi vult.Idē dixi in l.filiuſfa.§.di
ui.de lega.j.

ADDITIO.

a ALEX.¶Adde hic bal.in l.ij.ꝫ.ſine cēſu vel reli.⁊ l. l3.ꝫ.de iur.
2 do.Alex.†Secūdo no.arg.pro his,qui emunt predia ruſticorū,
que ſunt obligata maioribus oneribus,vt ipſi pro hoc nō tenea-
3 tur,niſi pro his rebus tm̄,tn̄ in Italia.ꝫ.hoc ꝓuidēt ſtatuta.†Ex
fine no.caſum mirabilem,qđ ſi aliquis emit aliquam domū vel rē
alij obligatam,⁊ eam meliorauit ſuis ſumptibus ꝙ ſi ab eo euin-
citur per hypo.ꝙ liberetur preſtādo primam eſtimationē.Iſtud
mirabile dictum ſequitur Pau.de ca.in l.ſi conuenerit.ff.de pig.
actio.Aduerte an teneat obligatio rei aliene tex.ꝙ nō, in l.ſi cre
ditor.§.fi.de diſt.pig.⁊ per Bart.⁊ ibi ſcripſi in l.qui aliquando.
§.fi.de acqui.poſ.Alex.Sed contra hanc l.oppon.de l.ſi fundus.
§.ij.ff.de pig.Solu.fateor ꝙ iſtum ſuperindictum eſt obligatū,q2
ſequitur conditionem aree,nec hic negatur.Si em̄ hoc inducitur
agente fiſco,multo fortius agente priuato,qđ maxime eſt verum,
ſi expenſa eſſet facta in illis caſibus in quibus,faciēs prefert ha-
bentibus anteriorem hypo.vt l.interdū.cū l.ſeq.ff.qui pot.in pi.
4 ha.†Item no.pulchritudinem edificiorum cedere ad pulchritudi
5 nem vrbis,vt l.cetera.§.hoc ſenatuſconſultū.ff.de leg.j.†Itē no.
ex l.iſta in fi.qđ ex magnitudine edificiorū preſumitur quis ma-
gnanimus,vt hic in fi.ibi per induſtriam hominis animoſi acceſ
ſit.Et ſic habes vnum modum probandi hominem ingenioſum,
⁊ magnanimum.

LEX III.

1 ☞Eſtimum communis in dubio probat verum valorem,⁊ quā-
do.nu.3.
2 Teſtis deponens rem valere centum ſecundū ſuam opin.probat,
ſi eam refert ad communem eſtimationem.

Hi qui. Qui emit predia nauiculariorū tenet
ad onus ſm̄ antiquā eſtimationē,que
pactis priuatorum nō tollitur,⁊ vendentes tenent ſi
emptores non fuerint idonei.h.d.menti ſcʒ contra-
hentium.Dicit text.arbitrio.q.d.iſte pactiones voluntarie non
proſunt.alie pactiones,ſeu cōditiones,que a lege intelligunt,ſer
uande ſunt,vt ſequitur.Pro declaratione litere quero qđ vult di
cere tex.ſecundū Ang.opi.gloſ.exponit duobus modis primo in
cenſualem profeſſionē,q2 debemus opinari ſecūdum ꝙ ſcriptum
eſt,⁊

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN